

Pedagogická komunikace

Definice dialogického vyučování

Dialogické vyučování

Vedení rozhovoru

Jak si představují dialogické vyučování?

- ▶ Pokuste se diskutovat v menších skupinkách, jak si představujete dialogické vyučování. Případně zkuste vymyslet sami
- ▶ Definujte alespoň tři znaky dialogického vyučování
- ▶ Na aktivitu máte max. 10 minut

Co je dialogické vyučování?

▶ Dialogické vyučování je přístup usilující o aktivizaci žáků, stimulaci jejich myšlení a intenzifikaci učení prostřednictvím jejich zapojení do výukové komunikace.

▪ (Alexander, 2006)

Dialogické vyučování

- ▶ Žáci hovoří často a jejich promluvy jsou dlouhé (jsou aktivní).
- ▶ Učitelé kladou žákům otevřené otázky, jejichž cílem je podnítit je k přemýšlení.
- ▶ Žáci vykonávají myšlenkovou práci, neopakují naučená fakta. Žáci argumentují.
- ▶ Učitel poskytuje žákům zpětnou vazbu, snaží se jejich myšlenky rozvíjet, povzbudit je k jejich prohloubení a rozpracování.
- ▶ Úkolem žáků není pouze odpovídat na otázky učitele. Sami kladou otázky, diskutují mezi sebou.
- ▶ Znalosti nejsou chápány jako předem dané, nýbrž jako postupně konstruované v interakcích mezi učitelem a žáky.

Principy dialogického vyučování

1. Kolektivita
2. Reciprocita
3. Podpůrnost
4. Kumulativnost
5. Účelnost

Alexander (2006)

Rozhovor

- ▶ Nejstarší didaktická metoda
- ▶ Patří do metod slovních – dialogických
- ▶ Při rozhovoru učitel formou otázek a odpovědí vysvětluje určitý jev, problém a vede žáky k novým poznatkům
- ▶ Metoda rozhovoru má často funkci pomocnou, motivační (na začátku hodiny, ověření poznatků žáků) nebo doplňuje metodu výkladu a tak zabezpečuje zpětnou vazbu a větší zapojení a soustředěnost žáků ve výuce

Může mít podobu

- ▶ Konverzace (mezilidská komunikace)
- ▶ Dialogu
- ▶ Interview
- ▶ Osobního pohovoru
- ▶ Skupinového pohovoru
- ▶ Výzkumného interview
- ▶ Diagnostického interview

Který typ rozhovoru nejčastěji používá učitel ve škole?

- ▶ Otevřete si ve webovém prohlížeči stránku www.menti.com a zadejte kód 5174 373
- ▶ Vyberte si který typ rozhovoru dle Vašeho názoru učitele nejčastěji používá

Zásady vedení rozhovoru

- ▶ E – empatie
- ▶ A – autentičnost
- ▶ U – úcta, respekt

Typy rozhovoru

- ▶ Řízený
 - Standardizovaný
- ▶ Částečně řízený
 - Větší volnost, stanoven cíl
- ▶ Neřízený
 - Velký prostor pro účastníka (žáka, studenta)

Průběh rozhovoru

Zahájení

Navázání vztahu

- *Naslouchání (aktivní naslouchání)*
- *Usměrňování*

Vyústění rozhovoru – závěr rozhovoru

Rozhovor v pedagogické komunikaci

- ▶ verbální (a neverbální) komunikace v podobě otázek a odpovědí dvou nebo více osob (např. učitele a žáků) na dané výchovně–vzdělávací téma
- ▶ vyznačuje zaměřeností na stanovený výchovně–vzdělávací cíl

Dovednosti vedení rozhovoru

- ▶ dotazování
- ▶ ovlivňování
- ▶ naslouchání (aktivní naslouchání)

Dovednost dotazování

- ▶ Řečnické otázky
- ▶ Sugestivní otázky – emocionálně zabarvené
- ▶ Paralingvistické projevy – hlasitost, rychlost, barva, důraz
- ▶ Uzavřené otázky
- ▶ Otevřené otázky
- ▶ Pokyn x výzva/nabídka

Vytvořte příklad na dovednost dotazování

- ▶ Nyní se pokuste vytvořit jeden příklad k alespoň dvěma kategoriím uvedeným u „Dovednosti dotazování“
- ▶ Pracujte každý samostatně, na aktivitu máte max. 5 minut

Dovednost ovlivňování

- ▶ Přesvědčování
- ▶ Argumentování
- ▶ Paradoxní příkazy – „Nařizuji neposlušchat“
- ▶ Paradoxní emocionální ladění
- ▶ Anticipování námitek
- ▶ Vyhýbání se negativním formulacím

Více:

MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

Vytvořte příklad na dovednost ovlivňování

- ▶ Nyní se pokuste vytvořit jeden příklad k alespoň dvěma kategoriím uvedeným u „Dovednosti ovlivňování“
- ▶ Pracujte každý samostatně, na aktivitu máte 5 minut

Dovednost naslouchání

- ▶ významné v rozhovorech „typu pomoc“
- ▶ aktivita naslouchajícího, který nejen registruje, co a jak sděluje komunikační partner, nýbrž také na rozhovoru participuje kognitivně, emočně i akčně. Snaží se nejen vyprávějícímu porozumět, ale i se do něj vcítovat. Verbálně i neverbálně dává vcítění najevo

Mluvení ve škole podporuje učení

- ▶ Výzkum Ústavu pedagogických věd FF MU – Klára Šed'ová
- ▶ <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096902795-studio-6/219411010110712-studio-6-ii/video/707709>